

AZ ELLENŐRZÉS, MINT TÁRSADALMI ÉRDEK

VÁRKONYI ZSOLT KRISTÓF

Összefoglalás

Az Országgyűlés (OGY) a sarkalatos törvények közül elsőként fogadta el az új számvevőszéki törvényt. A 2011. július 1-én hatályba lépett jogszabály kiszélesítette az Állami Számvevőszék (ÁSZ) ellenőrzési jogosítványait, megerősítette a szervezet függetlenségét, és átláthatóbbá tette a számvevőszéki munkát. A törvény rendelkezése szerint az ÁSZ általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás ellenőrzését. Magyarországon az államháztartás ellenőrzésének rendszere három pilléren nyugszik, ezek alkotói a külső ellenőrzés, a kormányzati ellenőrzés és az államháztartás belső kontroll rendszere. A folyamat, „A kontroll szerepének felértékelődése a közszférában” (Domokos, 2012.), az ÁSZ belső kontrollrendszer ellenőrzéseit követő jelentések megállapításainak hatására, az intézkedési tervek formájában nyer megerősítést. Az ellenőrzések hasznosulása nyomon követhető a törvényalkotásban, az ellenőrzött szervezetek munkájában, a legjobb szakmai gyakorlatok átvételében. A nyilvánosságra hozott 2012-2013. évi jelentéseivel az ÁSZ jelzéssel élt a társadalom felé, hogy közpénz nem maradhat ellenőrizetlenül.

Kulcsszavak Állami Számvevőszék, ellenőrzés, önkormányzat, belső kontrollrendszer
Jel kód: H72, H74, M42, M48

Audit as Social Interest

Abstract

Summary: My lecture covers issues regarding the local audit system and the strengthening of the integrity of local governments and the broader interpretation, as well as, the audit methodology thereof. The integrity audits, regulations and organisational measures strengthen the transparent and accountable use of public funds by local governments, organisations and organisational units, as well as, reduce the risk and the extent of abuse of public powers. During my lecture I will describe and evaluate the development process of local governments' internal audit system and the professional management of audit activities and internal audit, in the absence of which the orderly, regulated, economic, effective, ethical and efficient use of public funds and public assets cannot be achieved. My lecture is based on the conclusions of the audits carried out by the State Audit Office in the years of 2012 and 2013, the results of the State Audit Office's integrity survey and my audit experience, taking also into account the recommendations of INTOSAI.

Keywords: State Audit Office, audit, local government, internal audit system

Bevezetés

A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelésére és a tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amelynek feladata, hogy támogassa

a költségvetési szervet fő céljai megvalósításában. A felső vezetésnek, a középvezetőknek és a dolgozók minden szintjének részt kell vennie abban a folyamatban, melynek során a belső kontrollrendszer beépül a szervezet infrastruktúrájába, a szervezeti kultúra részévé válik. A belső kontrollrendszert sokkal inkább beépíteni kell, sem mint kiépíteni, hiszen a jól működtetett belső kontrollrendszer a szervezettől elválaszthatatlan egységet képez.

Tanulmányomban rá kívánok mutatni arra, hogy az önkormányzatoknál a belső kontrolltevékenységek és a belső ellenőrzés működtetése nélkül nem valósítható meg a közpénzek, a közvagyon szabályos, szabályozott, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználása. Az önkormányzatok pénzügyi, vagyongazdálkodási szabályosságát és eredményességét alapvetően a megfelelően kialakított belső kontrollrendszer jelenléte és működése biztosítja. A belső kontrollrendszerek hiányosságai negatív módon hatnak az önkormányzatok pénzügyi, vagyoni helyzetére, illetve pazarló gazdálkodást eredményezhetnek.

Tanulmányomban arra vállalkozom, hogy bemutassam a belső kontrollok megfelelő működésének kiemelkedő jelentőségét. Az összegyűjtött és rendszerbe foglalt következtetések segítségével hozzá kívánok járulni az önkormányzati gazdálkodás átláthatóbb és eredményesebb, rendezettebb működéséhez.

Az ÁSZ középtávú intézményi stratégiájában⁵ alapértékként, stratégiai célként és feladatként határozta meg, hogy támogatja az integritás alapú, transzparens és elszámoltatható közpénzfelhasználás megteremtését, ezzel is támogatva az önkormányzatoknál a magasabb szintű rendezettség kialakítását.

Anyag és módszer

Társadalmi és ellenőrzés szakmai elvárás, hogy a közpénzeket, a közvagyon használók tevékenységükről elszámoljanak. Ennek a jogos igénynek az érvényesítéséhez meg kell teremteni azokat a folyamatokat, rendszereket, amelyek nélkülözhetetlenek az elszámoltatáshoz, az elszámoláshoz (Gyüréné, 2012). Magyarországon a kontrollrendszer szabályozása háromszintű, a törvényi előírásokat az Áht. 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról és a Möt. 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (hatályos 2012. január 1-jétől), a rendeleti szintű szabályozást az Ávr. 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (hatályos 2012. január 1-jétől) és a Bkr. 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről (hatályos 2012. január 1-jétől) tartalmazza, amelyeket útmutatói szinten standardok és kézikönyvek támogatnak. A költségvetési szervek belső kontrollrendszere már magában foglalja a korszerű felelős szervezetre irányítás elemeit (kontrollkörnyezet, kockázatkezelés, kontrolltevékenység, információ és kommunikáció, monitoring) is.

A belső ellenőrzés független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek kiténtetett célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze, eredményességét növelje. A belső ellenőrzés a szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel, módszeresen értékeli, fejleszti az ellenőrzött szervezet-irányítási, belső kontroll és ellenőrzési eljárásainak hatékonyságát.

A belső kontroll folyamatok cél és feladatrendszerének fókuszában áll, hogy:

⁵ <http://www.asz.hu/strategia/asz-strategia/asz-strategia-2011.pdf> (Letöltés:2014. február 14.)

- a) Megfeleljenek a vonatkozó törvényeknek és szabályozásoknak,
- b) a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtsák végre,
- c) az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék,
- d) megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól, a nem rendeltetésszerű használatától, a csalásoktól és korrupciótól.

Anyag

Az ÁSZ 2012-ben több száz települési önkormányzat és több mint 150 nemzetiségi önkormányzat ellenőrzését kezdte meg. Ezekkel az ellenőrzésekkel az ÁSZ nem csak a hiányosságok, szabálytalanságok feltárását (Sepsey, 2011), hanem a legjobb gyakorlatok bemutatását és átadását is tervezi, megvalósítja. Az ÁSZ és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium húsz helyszínen, az egész országot lefedő szemináriumi előadás sorozattal (Várkonyi, Kiss, 2013.) kívánta felhívni a figyelmet a belső kontrollok fontosságára, mert az egyben garanciát is jelenthet, hogy csökkenjen a korrupció kockázata és a korrupció⁶ érzete is. 8

Módszer

Az ÁSZ ellenőrzések alkalmával a belső ellenőrzési tevékenység végrehajtásának ellenőrzésekor külön-külön minősítették a számvevők az ellenőrzési tevékenység megtervezését, végrehajtását, dokumentálását, a jelentéskészítés folyamatát és a korábbi ellenőrzések utógondozását, nyomon követését, a korábbi jelentések hasznosulását.

Az ellenőrzés lefolytatásához az Önkormányzatok a kimutatások és a tanúsítvány elektronikus kitöltésével, valamint az ÁSZ által kért dokumentumok elektronikus megküldésével szolgáltattak adatokat. A rendelkezésre bocsátott adatok, információk kontrollja a helyszíni ellenőrzés keretében történt meg a munkalapokba integrált értékelő rendszer támogatásával.

Az önkormányzati ellenőrzés során a megfelelő bizonyossági szint ellenőrzése jelentős erőforrás-kapacitást igényelt. Költséghatékonysági okok miatt úgynevezett többlépcsős megfelelőségi tesztekot végeztek el a számvevők. A módszer lényege, hogy a vizsgálatra kijelölt magas kockázatú területek tételeinek sokaságából az egyszerű véletlen mintavétellel kiválasztott tételek ellenőrzését nem teljes körűen, hanem csak addig végezték, amíg elegendő és megfelelő bizonyítékot nem szereztek a vizsgált kontroll működésének megfelelő, vagy nem megfelelő voltáról. Az elvárt bizonyosság és a tolerálható (elfogadható) hibák függvényében általában 30–100 közötti tétel tesztelése alapján megbízható vélemény volt alkotható a kontrollok meghatározott cél szerinti működéséről, amely vonatkozhatott akár több ezer tételt/tranzakciót tartalmazó területre is. A véletlen mintavételt az IDEA-szoftver segítségével végezték el a számvevők. A minősítés eredménye „megfelelő”, „részben megfelelő” vagy „nem megfelelő” lehetett. A számvevők a belső kontrollrendszert értékelő munkalapok kitöltése során az alapvető vizsgálati eljárásokat alkalmazták, amely eljárások közül a megfigyelést, az információkérést és az elemző eljárásokat használták.

⁶ <http://www.intosai.org/issai-executive-summaries/view/article/intosai-gov-9100-guidelines-for-internal-control-standards-for-the-public-sector.html>

Eredmények

Az ellenőrzési tapasztalatok a belső kontrollrendszer összetevőinek értékelése, az öt fő elem megfelelősége esetében, a nagyszámú ellenőrzött szervezet miatt csak általánosan megfogalmazható megállapításokra ad lehetőséget. Az elvárások megfogalmazását az ellenőrzési programok és mellékleteik tartalmazták. (Lásd: Értelmező szótár)

Kontrollkörnyezet: A kontrollkörnyezet a teljes kontroll rendszer alapja. A kontrollkörnyezet kialakítása keretében a szervezet vezetésének a feladatok és célok teljesítéséhez, a megfelelő működés biztosításához meg kellett határozni és szabályozni minden szükséges folyamatot és azok összetevőit. Ki kellett alakítani a folyamatok ellátását hatékonyan támogató szervezeti struktúrát, felmérni a szükséges materiális és humán erőforrásokat, meghatározni a képzettségi, képességi és etikai követelményeket,⁷ továbbá szabályozni a külső kapcsolatok tartásának módját. Az etika felvételét, a magatartási, az erkölcsi kérdések, a csalás és a korrupció megelőzésének hangsúlyozása miatt tartották fontosnak a döntéshozók.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján az ellenőrzött szervezeteknél a legmagasabb megfelelőségi szintet a kontrollkörnyezet érte el, amelyet a szervezeti struktúra, a belső szabályozottság és a humán erőforrás gazdálkodás, kezelés határoz meg. Az intézmények szervezeti struktúrája, a felelősségi, a hatásköri viszonyok és a feladatok meghatározása, valamint a belső szabályzatok a jogszabályoknak és a belső kontroll standardoknak megfeleltek.

Az információ és kommunikáció: Az információ és kommunikáció magába foglalja a vonatkozó és megbízható információ meghatározását és megszerzését, továbbá az alkalmazottak és vezetők számára megfelelő formában és időben történő eljuttatását, hogy az lehetővé tegye kötelezettségeik – beleértve a belső kontrollal kapcsolatos kötelezettségeik – teljesítését.

A vezetés eredményességét alapvetően befolyásolja az információ minősége, amelynek időben rendelkezésre állónak, aktuálisnak, pontosnak és elérhetőnek kell lennie.

Az ellenőrzött szervezeteknél a belső szabályzatok az információ átadásának formáját meghatározták, az alkalmazottak a munkavégzéshez szükséges információkhoz időben hozzájutottak. Tipikus hiányosságként értékelték a számvevők, hogy az ellenőrzött szervezetek nem rendelkeztek kommunikációs stratégiával, valamint nem alakították ki a szabálytalanságok, a korrupciógyanú-jelentés megfelelő eljárásrendjét. Megállapítható volt, hogy a legkritikusabb kommunikációs csatorna a vezetés és az alkalmazottak közötti kommunikáció, mivel a vezetésnek célzottan és specifikusan biztosítani kellett volna a visszacsatolás lehetőségét és formáját.

A kontrolltevékenység: A kontrolltevékenységek azok az elvek (politikák), eszközök, eljárások, mechanizmusok, amelyeket a szervezet vezetése annak érdekében hoz létre, hogy elősegítse a szervezet célkitűzéseinek elérését. Ezek az eljárások magukban foglalhatják az egyeztetések előkészítését, olyan eljárások és felelősségi körök kialakítását, amelyek biztosítják a kulcsszerepet képező beosztások elhatárolását, szétválasztását.

A jól végrehajtott kontrolltevékenység a szabályos működést biztosító intézkedések meghozatalát és azok betartását jelenti. A kontrolltevékenységek magukba foglalják a

⁷ XIV. INCOSAI, Uruguay, Montevideo, 1998.

különböző megelőző és feltáró kontrollok széles sorát, amelyek között a szervezetnek a megfelelő egyensúlyt ki kell alakítania és biztosítania kell a helyrehozó műveleteket, módszertanokat egyaránt.

A kockázatkezelés: Az ellenőrzött szervezeteknek meg kellett határozniuk a tevékenységek, folyamatok, műveletek megfelelő teljesítésének belső kockázatait és a kockázatvállalás szintjét. Az értékelés alapján megfelelő válaszintézkedéseket kellett kidolgozni és érvényesíteni a kockázatok mérséklésére. Mivel a közigazgatási, a szabályozási és működési feltételek megváltoznak, megváltozhatnak, ezért a kockázatkezelésnek folyamatos, iteratív tevékenységnek kell lennie. Az ellenőrzött szervezetek esetében is folyamatosan változott a kontrollkörnyezet, ezért a kockázatokkal kapcsolatos prioritások, célok és a kockázatoknak tulajdonított jelentőség is módosult, változott.

A kockázatkezelési tevékenység szabályozásáról az ellenőrzött szervezetek nem gondoskodtak teljes körűen és a gyakorlati alkalmazásban is voltak hiányosságok. A hiányosságok közé tartozott, hogy nem értékelték a csalás, a korrupció kockázatát, az elfogadható kockázati szintet, a kockázati reakciót és a válaszintézkedéseket sem határozták meg.

A monitoring tevékenység: A működés monitoringja a szervezet tevékenységének a célok megvalósításának nyomon követését biztosítja. A belső kontrollok monitoringja magába foglalja a vezetés rendszeres felügyeletet gyakorló tevékenységét, valamint más műveleteket, amelyeket az alkalmazottak hajtanak végre feladatkörük ellátása keretében.

A monitoring lehet folyamatos (rutintevékenység), vagy külön (specifikus) értékelés.

A folyamatos monitoring a szervezet normális, ismétlődő műveleteihez kapcsolódik, végrehajtása a műveletekkel egy időben valósul meg, dinamikusan reagál a változásokra. A külön (specifikus) értékelésekre a folyamatokat követően kerül sor, így a problémák feltárása, beazonosítása később történik meg.

Az ellenőrzött szervezetek között jelentős eltérések mutatkoztak, tipikusnak volt tekinthető, hogy nem működtették a monitoring rendszert, elmaradt a belső kontrollrendszerek önértékelése, a belső ellenőrzés nem vizsgálta a kontrollrendszert teljes körűen.

A belső ellenőrzés szabályozottsága

Az ellenőrzött szervezeteknél a belső ellenőrzés feladatkörét elsősorban az SZMSZ-ben, illetve a belső ellenőrzési kézikönyvben határozták meg, – ezeken túlmenően – az ügyrend is tartalmazott utalásokat a belső ellenőrzés feladataira.

A belső ellenőrzési kézikönyvek – néhány kisebb hiányosságtól eltekintve – megfeleltek a jogszabályi előírásoknak. Jellemzően azonban az ellenőrzési kézikönyvek aktualizálása nem, vagy csak késve történt meg.

Az ÁSZ ellenőrzések megállapították, hogy belső ellenőrzési tevékenységet csak az államháztartásért felelős miniszter engedélyével rendelkező személyek végeztek. Az alkalmazott belső ellenőrök szakmai végzettsége és gyakorlati ideje megfelelt az előírásoknak, a belső ellenőrök részt vettek szakmai továbbképzésen és az előírt esetekben vizsgát tettek.

A belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzés kapcsolata, a belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzés megfelelősége az ellenőrzött szervezeteknél egyértelmű korrelációt mutatott. Azoknál a szervezeteknél, ahol a belső ellenőrzési tevékenység nem működött megfelelően, ott a kialakított belső kontrollokban is hiányosságok voltak megfigyelhetők.

Megállapítható, hogy elsősorban a kockázatkezelési tevékenység színvonalának emelésével, a támogató kontrollok erősítésével, a belső szabályzatok folyamatos aktualizálásával lehet a belső kontrollrendszer továbbfejlesztését elősegíteni. Problémát jelent, hogy az utóbbi években meggyengült a belső ellenőrzés súlya, szerepe, szakmai tevékenysége.

Következtetések

A közpénzügyi ellenőrző intézményeknek a társadalom szolgálatában kell állniuk⁸ (Domokos, 2013) hangzott el a Magyar Pénzügyi és Gazdasági Ellenőrök Közhasznú Egyesületének (MPGEKE) éves konferenciájának nyitó előadásán.

A belső kontrollrendszerek ellenőrzésének várható hasznosulását több szinten tervezi az ÁSZ. A törvényalkotás számára több éves, tematikus, összegzett adatok és tapasztalatok állnak rendelkezésre a belső kontrollrendszer önkormányzati területen való kialakításáról, működéséről és hatásairól. A belső ellenőrzés működéséről, az integritás felmérések eredményeiből következtetést lehet levonni arról, hogy a belső kontrollrendszer kialakítására és működtetésére vonatkozó jogszabályi előírások reális követelményeket támasztanak-e az eltérő adottságú települési önkormányzatok esetében, illetve indokolt-e az esetleges jogszabályi módosítás kezdeményezése. Az ÁSZ ellenőrzések, a jelentések megállapításai az ellenőrzött szervezetek számára visszajelzést adnak a belső kontrollrendszer kialakításában és működésében fellépő hiányosságokról. Az intézkedési tervekben megfogalmazott és végrehajtott javaslatok hozzájárulnak azok kiküszöböléséhez.

Az ellenőrzés megállapításait és javaslatait más szervezetek is hasznosíthatják, hiszen az ÁSZ jelentések⁹ nyilvánosak, megtalálhatóak az ÁSZ honlapján. Az ÁSZ a hozzáadott értéket teremtő ellenőrzéseivel, elemző tevékenységét és tanácsadó szerepét erősítve vállal részt a jól működő állam felépítésében.

ÉRTELMEZŐ SZÓTÁR

Az ÁSZ, ellenőrzési programjainak, jelentéseinek egységes fogalom használata érdekében melléklet formájában kiadja a szakterülethez kapcsolódó legfontosabb fogalmakhoz kapcsolódó fogalomtárát, értelmező szótárát.

Információ és kommunikáció:

A vezetés képességét a megfelelő döntések meghozatalára alapvetően befolyásolja az információ minősége, amely magában hordozza azt a követelményt, hogy az

⁸ Domokos László előadásának címe: A közpénzügyi ellenőrző intézményeknek a társadalom szolgálatában kell állniuk <http://www.mpgehirportal.hu/kiemelt-hirek/domokos-laszlo-a-kozpenzugyi-ellenorzo-intezmenyeknek-a-tarsadalom-szolgalataban-kell-allniuk> (Letöltés: 2014. február 18.)

⁹ <http://www.asz.hu/jelentesek>

információnak megfelelőnek, időben rendelkezésre állónak, aktuálisnak, pontosnak és elérhetőnek kell lennie.

A hatékony kommunikáció lefelé, horizontálisan és felfelé irányuló információ áramoltatást jelent a szervezetben, annak minden részében és teljes struktúrájában.

A költségvetési szerv vezetője köteles olyan rendszereket kialakítani és működtetni, melyek biztosítják, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljutnak az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez.

Kockázatkezelés: A kockázatkezelés a szervezet céljai elérésével kapcsolatos kockázatok azonosításának és elemzésének, valamint a megfelelő válaszok meghatározásának folyamata. A költségvetési szerv vezetője köteles a kockázati tényezők figyelembevételével kockázatelemzést végezni és kockázatkezelési rendszert működtetni.

Kontrollkörnyezet: A kontrollkörnyezet alapozza meg a belső kontroll összes többi elemét a fejelem és a struktúra biztosítása által. A költségvetési szerv vezetője köteles olyan kontrollkörnyezetet kialakítani, amelyben

- a) világos a szervezeti struktúra,
- b) egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok,
- c) meghatározottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén,
- d) átlátható a humán erőforrás-kezelés.

Kontrolltevékenységek: A kontrolltevékenységek azok az elvek (politikák) és eljárások, amelyeket a kockázatok meghatározása és a szervezet céljainak elérése érdekében alakítanak ki. A költségvetési szerv vezetője köteles a szervezeten belül kontrolltevékenységeket kialakítani, melyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez.

Kontroll monitoring: A belső kontroll monitoring arra irányul, hogy biztosítsa a kontrolloknak a létrehozásuk szándékának megfelelő működését és a működés megfelelő módosítását a körülmények változása esetén.

Monitoring: A belső kontrollrendszer teljesítmény-minőségének időnkénti kiértékeléséhez folyamatosan figyelemmel kell kísérni és értékelni kell (együtt: „monitoring”) a rendszert. A monitoring rutintevékenységek, külön értékelések, vagy e kettő kombinációja révén valósul meg. A költségvetési szerv vezetője köteles olyan monitoring rendszert működtetni, mely lehetővé teszi a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését.

Módszer

Értékeltek az ellenőrzött szervezetenél a belső ellenőrzés működésének szabályosságát, megfelelőségét. Az egyszerű véletlen mintavétellel kiválasztott tételek ellenőrzését többlépcsős megfelelőségi tesztek útján addig végezték, amíg elegendő és megfelelő bizonyítékot szereztek a vizsgált folyamatok kulcskontrolljai működésének megfelelő, vagy nem megfelelő voltáról.

Hivatkozott források

Domokos L.(2013) előadásának címe: A közpénzügyi ellenőrző intézményeknek a társadalom szolgálatában kell állniuk <http://www.mpgehirportal.hu/kiemelt-hirek/domokos-laszlo-a-kozpenzugyi-ellenorzo-intezmenyeknek-a-tarsadalom-szolgalataban-kell-allniuk> Elhangzott: Magyar Pénzügyi és Gazdasági Ellenőrök Közhasznú Egyesületének (MPGEKE) éves konferenciájának nyitó előadásán 2013. november 7.(Letöltés: 2014. február 18.)

Gyüre L.-né (2012): Belső kontrollok kialakítása és működtetése az önkormányzati vagyongazdálkodás kockázatainak csökkentésére. Megjelenés: Pénzügyi Szemle. 2. 183–193. oldal <http://www.asz.hu/penzugyi-szemle-cikkek/2012/belso-kontrollok-kialakitasa-es-mukodtetese-az-onkormanyzati-vagyongazdalkodas-kockazatainak-csokkentese/183-193-gyurelne.pdf> . (Letöltés: 2014. február 18.)

Sepsey T. (2011): Belső ellenőrzés az önkormányzatoknál. Az Állami Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatai Megjelenés: Pénzügyi Szemle 2011/4 (p. 401-418.) <http://www.asz.hu/penzugyi-szemle-cikkek/2011/belso-ellenorzes-az-onkormanyzatoknal-az-allami-szamvevoszek-ellenorzesi-tapasztalatai> . (Letöltés: 2014. február 18.)

Várkonyi Zs. K. – Kiss B. Belső kontrollok és integritás az önkormányzatoknál - Az első állomás Eger 2013. október 10. . <http://www.aszHIRportal.hu/hu/hirek/belso-kontrollok-es-integritas-az-onkormanyzatoknal-az-első-allomas-eger> (Letöltés: 2014. február 18.)

Törvények:

Áht 2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról (hatályos 2012. január 1-jétől)

ÁSZ törvény 2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről

Mötv 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (hatályos 2012. január 1-jétől)

Rendeletek:

Ávr. 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról (hatályos 2012. január 1-jétől)

Bkr. 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről (hatályos 2012. január 1-jétől)

Nemzetközi standardok:

<http://www.intosai.org/issai-executive-summaries/view/article/intosai-gov-9100-guidelines-for-internal-control-standards-for-the-public-sector.html> Letöltés: 2014. február 18.)

Jelentések:

Jelentés a helyi önkormányzatok pénzügyi helyzetének és gazdálkodási rendszerének 2011. évi ellenőrzéséről **ASZ**. 2012. április 17. (1282), 137 pp. <http://www.asz.hu/jelentes/1282/osszegzes-a-helyi-onkormanyzatok-penzugyi->

[helyzetenek-es-gazdalkodasi-rendszerenek-2011-evi-ellenorzeseirol/1282j000.pdf](http://www.asz.hu/jelentes/1298/jelentes-a-belso-kontrollrendszer-es-a-belso-ellenorzes-szabalyserusegenek-a-zarszamadasi-ellenorzesbe-bevont-kozponti-koltsegvetesi-intezmenyeknel-lefolytatott-ellenorzeserol/1282j000.pdf)

(Letöltés: 2014. február 18.)

Jelentés a belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzés szabályszerűségének a zárszámadási ellenőrzésbe bevont központi költségvetési intézményeknél lefolytatott ellenőrzéséről ASZ. 2012.szeptember 10. (1298), 82. pp.
<http://www.asz.hu/jelentes/1298/jelentes-a-belso-kontrollrendszer-es-a-belso-ellenorzes-szabalyserusegenek-a-zarszamadasi-ellenorzesbe-bevont-kozponti-koltsegvetesi-intezmenyeknel-lefolytatott-ellenorzeserol/1298j000.pdf> (Le-töltés: 2014. február 18.)

Szerző:

Várkonyi Zsolt Kristóf

számvevő tanácsos

Állami Számvevőszék

1052 Budapest Apáczai Csere János u 10.

E-mail cím: rtf.vezelm@gmail.com

